

Keeleameti 2020. aasta tegevuse aruanne

I. Ülevaade keeleseaduse täitmise järelevalvest 2020. aastal

Keeleamet (kuni 1. augustini Keeleinspektsioon) on Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teeb riiklikku järelevalvet keeleseaduse ning teiste keeleoskust ja keelekasutust reguleerivate õigusaktide täitmise üle.

2020. aastal töötas Keeleametis 16 inimest, neist 11 otseselt keeleseaduse täitmise järelevalvega tegelevat ametnikku. Ametile eraldati 2020. aastal riigieelarvest tegevuskuludeks 452 008 eurot.

Peamised tegevusvaldkonnad olid töötajate ja ametnike eesti keele oskuse kontroll, eesti keele kasutamise nõuete täitmise kontroll seadusega määratud valdkondades ning eesti keele tasemeeksamiks ettevalmistavate täienduskoolitusasutuste õppekavade ja tegevuse vastavuse hindamine keeleseaduses ja täienduskoolituse standardis sätestatud nõuetele. Koroonapiirangud mõjutasid ka keeleametnike tegevust: piirati otsekontakte, sh keeleoskuse kontrollimist ja keelekursuste külastamist. Rohkem koguti andmeid töötajate keeleoskustunnistuste kohta ning jälgiti avaliku teabe ja asutuste avalikkusele suunatud veebilehtede keeleseaduse nõuetele vastavust. Keeleoskust kontrolliti põhiliselt töandja esitatud dokumentide ja HARNO andmebaaside alusel.

Ametnike või töötajate eesti keele oskuse kontrollimisel koostati 2020. a jooksul kokku 2454 kontrollakti, aasta jooksul saadeti keeleseaduse täitmise järelevalve eri valdkondi puudutavates küsimustes välja ühtekokku 2166 kirja. Sunniraha rakendati 224 korral, sh ühel korral juriidilise isiku suhtes, kogusummas 13 445 eurot, millest on laekunud 13 120 eurot.

II. Eesti keele oskuse nõuete täitmise järelevalve

Keeleoskuse nõuete täitmise järelevalves koostati kokku 2269 kontrollakti. Esmakontrollis kontrolliti 935 töötajat, neist 147 (15,7%), töötaja keeleoskus vastas nõutavale tasemele. 788-le tehti eksami sooritamise ettekirjutus. Järelkontrollis ilmnes, et 1519 töötajast oli ettekirjutuse täitnud 181 töötajat (18%). Sunnirahahoiautus tehti 906-le kontrollitavale ja sunniraha rakendati 224 juhul. Menetlus lõpetati 396 töötaja suhtes seoses töölepingu lõpetamisega.

Aruande lisas on esitatud asutuste loetelu, kus töötajate eesti keele oskust kontrolliti.

Hariduse valdkonna töötajate eesti keele oskust kontrolliti kokku 36 õppeasutuses (sh 4 erakoolis ja 1 kutseõppeasutuses): 16 koolis Tallinnas, 5 koolis Kohtla-Järvel, 4 koolis Narvas, 3 koolis Sillamäel; Maardus Tartus, Pärnus ja Valgas igaühes ühes koolis ning 39 lasteaias Tallinnas, Maardus, Tartus, Narvas, Kohtla-Järvel, Jõhvis ja Valgas.

Esmakontrolli korras kontrolliti 181 pedagoogi eesti keele oskust ja tuvastati, et 26 pedagoogi eesti keele oskus vastab kehtestatud tasemele. 7-le pedagoogile tehti ettekirjutus täiendada keeleoskust ning 148-le pedagoogile ettekirjutus sooritada tasemeeksam, ja kusjuures 10-le pedagoogile tehti koos ettekirjutusega sunniraha hoiatus.

Järelkontrollis kontrolliti 550 pedagoogile varem tehtud ettekirjutuse täitmist. Selgus, et ettekirjutuse oli täitnud 20 pedagoogi (3,6% ettekirjutuse saanutest), 46-le pedagoogile tehti sunniraha hoiatus ja 29 pedagoogi suhtes rakendati sunniraha. Seoses töölepingu lõpetamisega lõpetati menetlus 31 pedagoogi suhtes.

Lasteaiatöötajate keeleoskust kontrolliti 19 Tallinna lasteaias, 6 Kohtla-Järve lasteaias, 5 Narva lasteaias, 3 Sillamäe lasteaias, 2 Tartu lasteaias, 2 Valga lasteaias ning ühes Jõhvi ja ühes Maardu lasteaias.

Esmakontrolli korras kontrolliti 80 lasteaiatöötaja keeleoskuse vastavust. Selgus, et 17 töötaja keeleoskus vastab kehtestatud tasemele ning 64 töötajale tehti ettekirjutus sooritada keeleeksam. Järelkontrollis tuvastati, et 422-st töötajast oli varem tehtud ettekirjutuse täitnud

24 töötajat (5,7%). 228 töötajale tehti uus ettekirjutus sooritada keeleksam, kusjuures 82 töötajale tehti koos ettekirjutusega sunnirahahoiatus. Sunniraha rakendati 92 töötajale, kes olid keeleametniku ettekirjutusi eiranud pika aja vältel. Menetlus lõpetati 157 töötaja suhtes seoses töölepingu lõpetamisega.

Tervishoiu ja sotsiaalhoolekande valdkonna töötajate keeleoskust kontrolliti kokku 14 tervishoiuasutuses: 6 haiglas (Tallinnas, Kallavere, Kohtla-Järvel ja Valgas); Kohtla-Järve vanurite hooldekodus, 4 apteegis, 3 hambaravi asutuses.

Tervishoiu ja sotsiaalhoolekande valdkonna töötajate keeleoskuse kontrollimisel koostati kokku 234 akti, sh 112 esmakontrollis ja 122 järelkontrollis. Koguti andmeid 204 töötaja keeleoskustunnistuse kohta. Esmakontrollis tuvastati 77 ebapiisava keeleoskusega töötajat ja järelkontrollis selgus, et ettekirjutuse oli täitnud 13 tervishoiutöötajat (10% ettekirjutuse saanutest). 92-le töötajale tehti koos ettekirjutusega sunnirahahoiatus ja 70 töötajale määrati sunniraha. 34 töötaja suhtes lõpetati menetlus seoses töölepingu lõppemisega.

Politsei- ja Piirivalveameti Ida Prefektuuris tehti esmakontrollis ühele politseiametnikule ettekirjutus sooritada keeleksam ja kontrolliti 36 ametnikule tehtud ettekirjutuse täitmist. Selgus, et ettekirjutuse oli täitnud 4 politseiametnikku; 4 ametniku suhtes lõpetati menetlus seoses teenistussuhte lõpetamisega. Lõuna Prefektuuris tehtud järelkontrollis selgus, et politseiametnik oli ettekirjutuse täitnud.

Põhja Päästkeskuse Harjumaa päästekomandodes kontrolliti järelkontrolli korras 11-le päästametnikule tehtud ettekirjutuse täitmist. Ettekirjutuse oli täitnud 2 päästetöötajat, 3-le tehti ettekirjutus täiendada keeleoskust, 3-le tehti ettekirjutus sooritada keeleksam ning koos ettekirjutusega tehti neile sunnirahahoiatus. 3 juhul lõpetati menetlus seoses teenistussuhte lõppemisega.

Turvatöötajate keeleoskust kontrolliti kahes turvafirmas. Esmakontrollis kontrolliti 10 Skarabeus Julgestusteenistus OÜ turvatöötaja keeleoskust, kellest 9-le tehti ettekirjutus sooritada keeleksam. Kontrolliti kahe K-Valve OÜ (Jõhvi) töötaja keeleoskust ning tehti ühele ettekirjutus.

Müügi- ja teenindustöötajate eesti keele oskust kontrolliti kokku 476 korral, sh esmakontrollis 253 ja järelkontrollis 223 korral. Maxima Eesti OÜ kaupluste töötajatele keeleoskust kontrolliti kokku 15 kaupluses (sh 7 Tallinna, 5 Tartu ning Jõhvi, Sillamäe ja Valga kaupluses). Esmakontrollis kontrolliti 88 müügitöötaja keeleoskust ja tuvastati 82 rikkumist. Järelkontrollis kontrolliti 169 töötajale tehtud ettekirjutuse täitmist ja tuvastati, et ettekirjutuse oli täitnud 2 inimest (1,1%). Sunnirahahoiatus tehti 123 töötajale ja sunniraha rakendati ettekirjutuse vältava eiramise tõttu seitsmel juhtumil (sh viie Maxima töötaja suhtes).

Rimi Eesti Food AS kaupluste töötajate keeleoskust kontrolliti 11 Rimi kaupluses Tallinnas. Esmakontrollis kontrolliti 28 töötaja keeleoskust ja tuvastati 24 rikkumist. Järelkontrollis selgus, et 17 ettekirjutuse saanud töötajast oli 2 töötajat ettekirjutuse täitnud, 9 töötajale tehti uus ettekirjutus ja 6 töötaja suhtes menetlus lõpetati seoses töölepingu lõpetamisega.

Jõhvi Maksimarketis kontrolliti esmakontrollis 35 töötaja keeleoskust, kusjuures 12 töötaja keeleoskus vastas nõutavale tasemele ja 23-le tehti ettekirjutus sooritada keeleksam.

OG Elektra AS Grossi Toidukaubad kaupluste töötajaid kontrolliti Tallinnas, Jõhvis ja Kohtla-Järvel. Esmakontrollis kontrolliti 26 töötaja keeleoskust, kellest 12-le tehti ettekirjutus sooritada keeleksam. Järelkontrollis selgus, et 7st kontrollitust oli üks töötaja ettekirjutuse täitnud, viiele tehti uus ettekirjutus ning ühe töötaja menetlus lõpetati seoses tema töölepingu lõppemisega.

Ehituse ABC kaupluses kontrolliti esmakontrollis 32 töötaja keeleoskust ning tuvastati, et 11 töötaja eesti keele oskus vastab nõutavale tasemele ja 11-le töötajale tehti eksami sooritamise ettekirjutus.

Terviseameti palvel kontrolliti 10 apteegis apteekrite keeleoskust, tehti 21 esmakontrolli akti (1 korras) ja 1 järelkontrolliakt, 8-1 juhul tehti sunniraha hoiatus.

Ühistranspordi valdkonnas kontrolliti esmakontrollis 2 bussiettevõtte ja 4 taksofirma töötajate ning 2 FIE-na tegutseva taksojuhi keeleoskust, koostati kokku 31 akti, millest 27 aktis tehti ettekirjutus sooritada keeleksam. AS Sebe bussijuhtide keeleoskuse esmakontrollis selgus, et 22st kontrollitud bussijuhist ei vasta 20 bussijuhi keeleoskus kehtestatud tasemele. AS Eesti Raudtee töötajatele tehtud ettekirjutuste täitmise järelkontrollis selgus, et 17 ettekirjutuse saanud töötajast tehti 16-le uus eksami sooritamise ettekirjutus ja ühele keeleoskuse täiendamise ettekirjutus. Esmakontrollis tehti neljale taksojuhile ettekirjutus sooritada keeleksam. Taksojuhtide järelkontrollis ilmnas, et kaks taksojuhti olid tegevuse lõpetanud, kolmele tehti uus ettekirjutus, seejuures ühe taksojuhi puhul märgiti keeleoskuse mõningat paranemist.

19 toitlustusettevõttes koostati teenindajatele 30 esmakontrolliakti, kõik ettekirjutusega sooritada tasemeksam. Järelkontrollis kontrolliti 7 toitlustusasutuses kokku 16 töötajale tehtud ettekirjutuse täitmist mille käigus selgus, et üks töötaja oli ettekirjutuse täitnud, kaks töötajat oli viidud madalamale töökohale, kus keeleoskuse ei kohaldu; seoses töölepingu lõpetamisega lõpetati menetlus 13 töötaja suhtes.

7 majutusasutuses kontrolliti esmakontrollis 20 töötaja keeleoskust, eksami sooritamise ettekirjutus tehti neist 19-le. Järelkontrollis ilmnas, et 10-st kontrollitust ühele tuli teha uus ettekirjutus ja seoses töölepingu lõppemisega lõpetati menetlus üheksa töötaja suhtes.

Muu, eespool nimetatamata teeninduse valdkonnas (kinnisvara, ilusalong, juuksur, finantsvahendus, olmeteenindus) kontrolliti töötajate keeleoskust 7 ettevõttes. Esmakontrollis kontrolliti 12 teenindaja keeleoskust ja tehti 8-le neist eksami sooritamise ettekirjutus. Järelkontrollis selgus, et 9 kontrollitust on üks töötaja ettekirjutuse täitnud, viiele töötajale tehti uus ettekirjutus ning kolme töötaja menetlus lõpetati töölepingu lõpetamise tõttu.

III. Eesti keele kasutamise nõuete täitmise järelevalve

Aasta jooksul saadeti välja 762 kirja, millest 698 kirjas juhiti tähelepanu avaliku teabe keelsusnõuete rikkumisele (nt ettevõtte võõrkeelne liiginimi või olulist tarbijateavet sisaldav võõrkeelne kaubamärk, võõrkeelne reklaam, võõrkeelne teave teenuse kohta nagu *takeaway*, *drive-in*) ning 64 kirjas tarbija keeleõiguse rikkumisele (eestikeelne teave ja teenindus) ning anti tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks.

Eesti keele kasutamise nõuete täitmise järelevalves kontrollisid keeleametnikud avaliku teabe ja reklaami ning asjaajamise, samuti tarbijateabe suhtes sätestatud nõuete täitmist kõikjal üle Eesti nii linnades (Tallinnas, Tartus, Pärnus, Rakveres, Haapsalus, Raplas, Türil, Märjamaal, Keilas, Maardus, Paldiskis, Kuressaares, Narvas, Sillamäel, Kohtla-Järvel, Jõhvis, Kiviõlis, Kundas, Viljandis, Valgas, Võrus, Elvas, Otepääl, Põlvas, Tõrvas) kui ka väiksemates asulates (Harjumaal Järvekülas, Peetris, Astangul, Mõigus, Laagris ja Sakus, Raplamaal Kärus), Ida-Virumaal Toilas, Kohtla-Nõmmel, Pärnu- ja Läänemaa valdades.

Avaliku teabe keelekasutust kontrolliti ka mitmel suurüritusel (Tallinna jõululaat, Valga mihklilaat, TourEst, Viroonia ja Virula laat jms). Avaliku teabe ja laadakauplejate keeleoskuse kohta tehtud tähelepanekud edastati ürituse korraldajatele, et neid arvestataks järgmisel aastal.

Kakskeelseid tänavanimesilte leiti Kohtla-Järvel, Nõmmel, Otepääl, Rakveres, Kose alevikus ja Lääne-Nigula vallas Ristil. Kohalikule omavalitsusele või hoone valdajale saadeti märgukiri ettepanekuga viia silt kooskõlla kohanimeseaduse nõuetega.

Järelkontrolliti 619 avaliku teabe nõuete rikkumise kohta saadatud kirjades tehtud ettepanekute arvestamist ja tuvastati, et 369 juhul oli võõrkeelne reklaam eemaldatud või eestikeelne teave lisatud, teistel pikendati täitmise tähtaega.

Avalikkusele suunatud **veebilehtede** nõuetele vastavuse järelevalves pöörati tähelepanu keelekasutusele ja õigekirjale, samuti jälgiti, kas veebileht avaneb eestikeelsena. Aasta jooksul kontrolliti 1247 veebilehte, millest 1153 vastas nõuetele, ülejäänutes märgiti puudusena, et leht oli võõrkeelne, põhjendamatult sageli kasutati tsitaatsõnu ja võõrkeelseid väljendeid ning esines ka õigekirjavigu. Puuduste kohta saadeti veebilehe pidajale märgukiri, määrates tähtaja vigade parandamiseks.

IV. Täienduskoolitusasutuse pidaja tegevuse vastavuse kontroll õigusaktides kehtestatud nõuetele

2020. aastal jätkati järelevalvet eesti keele kursuseid korraldavate koolitusasutuste tegevuse üle meile esitatud õppekavade vastavuse hindamise ning keeletundide külastamisega.

2020. aasta lõpuks on haridus- ja teadusministeeriumilt tegevusloa saanud 112 koolitusasutust, kellest kõigil keeleoskustasemetel pakub koolitust 48 firmat, A2-tasemel 109, B1-tasemel 103 ja B2-tasemel 95 koolitusasutust. Koolitusasutustes tegutseb kokku 541 eesti keele õpetajat, kelle kvalifikatsioon vastab seaduses sätestatud nõuetele. Neist 102 õpetajat tegutseb samal ajal mitmes koolitusfirmas; 12 õpetaja nimi on enam kui viie keeleõppefirma õpetajate nimekirjas. 2020. aastal sai tegevusloa 17 uut eesti keele koolitusasutust ning 93 neis tegutsevat eesti keele õpetajat.

Õppetegevuse vastavust HTM kinnitatud õppekavale hinnati nii plaanilise järelevalve kui ka Eesti Töötukassa ettepanekul. Tunde külastati 11 koolitusasutuses Tallinnas, Narvas, ja Paldiskis. Tundide külastamisel vesteldi õpetajaga ja õppijatega, hinnati tunni vastavust kinnitatud õppekavale, õpetaja ettevalmistust tunniks, tehniliste vahendite kasutamist. Külastuse tulemused vormistati eelaktis, mis saadeti koolitusasutuse juhile tutvumiseks. Pärast koolitusasutuse juhi selgituste saamist vormistati akt tuvastatud puuduste kohta ja määrati tähtaeg nende kõrvaldamiseks. Kõige sagedasemate puudustena märgiti, et tundides ei kasutata aktiivõppemeetodeid, tunnid on õpikukesksed, õpetaja ei paranda õppija vigu ning teeb ise keelevigu. Kahe koolitusasutuse tundidest jäi positiivne üldmulje. Ühe koolitusasutuse puhul tekkis kahtlus, et õppijatel on vähe lootust kursuse lõpuks tasemeeksamit (B2) edukalt sooritada.

V. Kaebuste lahendamine ja teabenõuetele vastamine

2020. aasta jooksul pöördui Keeleameti poole kaebusega kokku **557** juhul (kirja või telefoni teel ning kodulehe kaudu). Mõnes pöördumises esitati kaebus mitme rikkumise kohta ning alljärgnevas arvestuses on neid arvestatud eraldi kaebustena. Kõige sagedamini kaevati keeleoskamatute teenindajate peale (24%), võõrkeelse avaliku teabe kohta esitati kaebus 19% kaebustest.

Kaebusi tuli ainult võõrkeelse veebilehe, võõrkeelse asjaajamise, eestikeelse tõlke puudumise kohta võõrkeelsetes tele- ja raadiosaadetes, kirjakeele normi või keelekasutuse hea tava eiramise kohta avalikus keelekasutuses (sh nt radio või tele saatejuhtide kõnes esinevate keelevigade kohta), võõrkeelse audioreklaami kohta ühistranspordis ja kaubanduskeskustes. Kuus kaebust tuli kakskeelse tänavanimesildi kohta. Kaebusi saabus ka telesaadete ebatäpse

või kehva kvaliteediga tõlke kohta; samuti eestikeelsete subtiitrite puudumise kohta. Viimasel juhul oli põhjus tihtipeale vananenud vastuvõtuseadmetes või digiboksi ebaõiges seadistamises. Kaebusi tuli kuulutuste portaalide (tööpakkumised, ost-müük) ainult vene- või ingliskeelsete kuulutuste peale ja muudes küsimustes (ainult võrkeelne telekava, volikogu istungite töökeel, linnaelu tutvustavatel videoklippidel eestikeelse tõlke puudumine; venekeelse tõlke lisamine inimestele saadetavatele arvetele või küsitlustele (Statistikaamet). Mitmes kaebuses väljendati pahameelt selle üle, et tööpakkumiskuulutustes nõuti kandidaadilt vene keele oskust. Kuna internetiportalide kuulutused ei ole avalik teave keeleseaduse § 16 mõttes, vaid need on käsitatavad pigem eraisikute vahelise suhtlusena, mida keeleseadus ei reguleeri, siis ei võetud neid kaebusi menetlusse, piirduti üksnes portaali pidaja teavitamisega kaebuse sisust ja selgitati kaebuse esitajale eesti keele ja teiste keelte oskuse ja kasutamise nõuete kohaldamise õiguslikku alust.

Kaebuste menetlemisel kontrolliti asjaolusid ja tehti ettepanek rikkumine kõrvaldada. Kaebuse esitajat teavitati menetluse alustamisest või kaebuse käiguta jätmisest juhul, kui kaebuse asjaolud ei leidnud kinnitust.

Keeleamet sai aasta jooksul **164 kirjalikku teabenõuet** oma tegevusvaldkonda puudutavates küsimustes. Kõige sagedamini puudutasid teabenõuded keeleoskustasemete kohaldamist eri ameti- ja töökohtadele, eri aegadel välja antud keeleoskustunnistuste (kategoriatunnistused, alg-, kesk- ja kõrgtaseme tunnistused) kehtivust ja nende vastavust varem kehtinud tasemetele, samuti tasemeeksami sooritamise vabastamise tingimusi (nt kas inimene, kes on omandanud põhihariduse eesti keeles, keskhariduse aga vene keeles, peab eesti keele tasemeeksami tegema).

Nii tööandjad kui ka töötajad või kõrgkooli pürgijad on küsinud, mis keeleoskustasemele loetakse vastavaks nende koolide lõpetanute eesti keele oskus, kus õppetöö oli toimunud 60/40 mudeli järgi, paaris teabenõudes koos täpsustava küsimusega, kas see tähendab, et isikule on automaatselt omistatud C1-taseme eesti keele oskus.

Eelmiste aastatega võrreldes on sagenenud küsimused eesti keele oskuse nõude rakendamise kohta teistest riikidest saabunud töötajatele (arstid, hambaarstid, söögi- ja majutuskohtade teenindajad). Taksojuhtide ja kullerite (Bolt, Wolt, Yandex) keeleoskuse kohta esitati teabenõudeid ja kaebusi paarikümnel korral.

Ajakirjanikud on esitanud pidevalt teabenõudeid politseinike, vanglatöötajate, õpetajate, lasteaiatöötajate ja ühe Tallinna vene gümnaasiumi direktori eesti keele oskuse kontrollimise tulemuste kohta. Üks ajakirjanik esitas aasta jooksul 11 teabenõuet, tundes huvi Keeleameti järelevalvetulemuste vastu, kuid väljaandes ameti antud vastused ei kajastunud.

Palju tundi huvi ka Keeleinspeksiooni Keeleametiks nimetamise erinevate ja kohati vastuoluliste kajastuste vastu meedias.

Mitmes teabenõudes puudutati keelepoliitikat ja migratsiooniolukorda: kas kolmandatest riikidest saabujad eelistavad panna oma lapsi vene õppekeelega koolidesse; sooviti teada, kui palju on tehtud ettekirjutusi Eestis õppivatele välismaalastele, kes samal ajal töötavad (kullerid, taksojuhid, teenindajad poes ja söögikohtades). Mitmes teabenõudes juhiti tähelepanu järjest ulatuslikumale vene keele kasutamisele (venekeelsete pressikonverentside korraldamine Tallinna linnavalitsuses, vene keele oskuse nõude esitamine tööpakkumiskuulutustes). Küsiti, kui õiguspärane on seada tingimuseks vene keele oskust riigihanke korraldamisel ja venekeelsete dokumentide esitamist hankedokumentide loetelus jms. Uuriti, millised on võimalused eesti- ja venekeelse reklaami esitamiseks kaubanduskeskuste reklaamiekraanidel. Üks küsija tundis huvi, kas meeleavaldusel võib kanda võrkeelseid plakateid.

Keeleõpet ja keeleõppe korraldust puudutavates teabenõuetes sooviti andmeid eesti keele eksamikaks ettevalmistavate keelefirmade kohta; samuti tegevusloa taotlemise kohta (õpetajate kvalifikatsiooninõuded, tasumäärad, koolitusasutuse sisemise asjaajamise keel; kursuste õppekava mooduliteks jagamise lubatavus).

Korduvalt esitati küsimusi Facebooki kohta: kas isikud ja ettevõtted võivad selle kaudu jagada võõrkeelset teavet ja reklaami, kas asutuse FB lehte võib käsitada ametliku teabekandjana, mille keelekasutus peab vastama kirjakeele normile.

Teabenõudeid esitati ka sõnakasutuse, sõnade ja väljendite tähenduse ning õigekirja kohta (uute sõnade tähenduse ja kasutamise kohta (helikoptervanemad (-vanemlus), kausitoit), tsitaatsõnade kasutamise ja neile eestikeelsete vastete leidmise kohta (*refill, take away, drive in, pumptrack*); ümberkirjutusreeglite rakendamise kohta mitteladina tähestikku kasutavate keelte kohanimede kasutamisel eestikeelses tekstis (Xankændi või Stepanakert). Järjekindlalt esitati teabenõuet selle kohta, kuidas võib nimetada lihavabu grilltooteid šašlökiks, taimset päritolu jooke piimaks jms.

Küsi võõrkeelsete reklaamlausete (sloganite) tõlkega varustamise nõude kohta, kas on vaja tõlkida eesti keelde võõrkeelseid kaubamärgina registreeritud väljendeid (*Leave home, grab life!, the safest way, „VERI GOOD, Friday Night Run* jms), mida sooviti kasutada avalikus ruumis kujunduselemendina.

Neile ja teistele samalaadsetele küsimustele vastati koostöös EKI keelekorraldajatega.

Teabenõuetele vastati määratud tähtaja jooksul. Ühele teabenõudele vastamisest keelduti isikuandmete kaitse seaduses sätestatud alusel.

Keeleamet jätkab keeleseaduse täitmise järelevalves koostööd Tallinna Linnaplaneerimise Ameti muinsuskaitse osakonna teabekandjate ja linnakujunduslike projektide läbivaatamise komisjoniga reklaami ja avalike siltide kavandite keelekasutuse keeleseaduse nõuetele vastavuse tagamisel, politseiasutustega turvatöötajate eesti keele oskuse kontrollimisel, tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve ametiga tarbijatelt laekunud kaebuste lahendamisel ning EKI keelekorraldajatega kirjakeele normi ja keelekasutuse hea tavaga seotud küsimuste lahendamisel.

VI. Personalitöö, koolitus, töökeskkond, asjaajamine, arendustegevused

2020. aastal vaadati üle ja täiendati keeleseaduse täitmise järelevalve korraldamist reguleerivaid juhendeid (Ametniku, töötaja ja füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse vastavuse hindamise tingimused ja kord; Eesti keele täienduskoolitusasutuse tegevuse hindamise tingimused ja kord).

Koostati ameti sisemist töökorraldust sätestavad dokumendid (teenistuskohtade koosseis, asjaajamiskord, töösisekorraeeskiri ja ametijuhendid). Samuti valmistati ette vajalikud dokumendid seoses Keeleinspektsiooni nimetamisega Keeleametiks ning telliti ameti uus sümbolika.

Haridus- ja Teadusministeeriumile esitati lähtuvalt Keeleameti järelevalvepraktikas esile kerkinud probleemidest ettepanekud keeleseaduse ning Vabariigi Valitsuse määruse „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ muutmiseks ja täiendamiseks.

VII. Keeleameti tegevust ning keelepoliitikat käsitlevad artiklid ja ettekanded

Ameti peadirektor Ilmar Tomusk on 2020. aastal kirjutanud Eesti keeleolukorrast ja asutuse tegevusest järgmised artiklid:

1. Keeleoskusnõuete rakendamise probleemid aastal 2020, Õiguskeel nr 2, 2020;
2. Kus on Keeleinspektsiooni silmad, Postimees 14.03.2020;
3. Eestikeelne nimi on ilus nimi, Postimees 14.05.2020;
4. Avalik teave olgu avalikkusele arusaadav, Postimees, 11.06.2020;
5. Eestikeelne ärinimi – on see võimalik?, Postimees 07.10.2020;
6. Laseme eesti keelel vabalt hingata, Postimees 18.11.2020.

VIII. Ülevaade läbiviidud kontrollidest, tehtud ettekirjutustest ning rakendatud sunnirahadest aastate lõikes.

Aasta	Kontroll-akte	Avastatud rikkumisi (rikkumiste osakaal)	Trahvid	Trahvide kogusumma	Keskmine trahvi-summa	Sunniraha hoiatusi	Sunniraha rakenda-mine	Sunniraha kogusumma	Keskmine sunniraha
2007	3115	3029 (97%)	564	22362	39,6				
2008	2562	2402 (93%)	494	13728	27,7				
2009	2433	2248 (92%)	331	5793	17,5				
2010	2359	2271 (96%)	225	7735,2	34,3		2	640	320
2011	1961	1742 (88%)	208	7947,6	38,2		3	670	223
2012	2171	1902 (88%)	176	9978	56,7		39	4 465	114
2013	2540	2261 (89%)	280	10771	38,46		161	12 425	77
2014	1746	1483 (85%)	128	7723	60,8	294	129	8 500	65,9
2015	1879	1654 (88%)	–	–	–	558	91	5 810	63,8
2016	1897	1721 (90%)	–	–	–	478	111	7 169	64,5
2017	1696	1536 (90%)	–	–	–		178	13 755	77,27
2018	2926	1998 (68%)	–	–	–	886	197	14 565	72,8
2019	2712	1806 (66%)	–	–	–	884	395	25 955	65,7
2020	2454	2126 (86%)	–	–	–	906	224	13 445	60,0

Lisa: 2020. aasta vältel on töötajate keeleoskust kontrollitud järgmistes asutustes ja ettevõtetes.

Koolid

Eesti keele oskust on kontrollitud järgmistes koolides.

16 Tallinna koolis (Ehte Humanitaargümnaasiumis, Haabersti Vene Gümnaasium, Tallinna Humanitaargümnaasium, Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium, Tallinna Linnamäe Vene Lütseum, Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasium, Tallinna Pae Gümnaasium, Tallinna Tõnismäe Realkool, Tallinna Mustjõe Gümnaasium, Tallinna Kadaka Põhikool, Tallinna Mahtra Põhikool, Karjamaa Põhikool, Tallinna 53. Keskkool, Tallinna Õismäe Vene Lütseum, Lasnamäe Gümnaasium, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool).

5 Kohtla-Järve koolis (Kohtla-Järve Vene Gümnaasium, Kohtla-Järve Ahtme Põhikool, Kohtla-Järve Kesklinna Gümnaasium, Kohtla-Järve Kesklinna Põhikool, Kohtla-Järve Täiskasvanute Gümnaasium).

4 Narva koolis (Narva Keeltelütseum, Narva Kreenholmi Gümnaasium, Narva Pähklikmäe Gümnaasium ja Narva Soldino Gümnaasium).

3 Sillamäe koolis (Vanalinna Kool, Sillamäe Gümnaasium, Sillamäe Kannuka Kool).

Lisaks veel Maardu Põhikoolis, Tartu Annelinna gümnaasiumis, Valga Priimetsa koolis, Pärnu Tammsaare koolis ning **4 erakoolis** – (MTÜ Edu Valem, erakool Intellekt, erakool Garant ja MTÜ Sakala Eragümnaasium).

Lasteaiad

Eesti keele oskust on kontrollitud järgmistes lasteaedades.

21 Tallinna lasteaias (Kajakas, Kihnu, Kuristiku, Liikuri, Lindakivi, Maasikas, Mesipuu, Muinasjutu, Mustakivi, Naeratus, Ojake, Raku, Seli, Sitsi, Taime, Tammetõru, Täheke, Unistuse, Ümera, Rukkilill); eralasteaed Edu Valem.

9 Kohtla-Järve ja Jõhvi lasteaias (Aljonuška, Kakuke, Pääsuke, Sipsik, Kalevipoja, Pillerkaare, Tuhkatriinu, Väikemees), eralasteaed Mesimumm.

5 Narva lasteaias (Cipollino, Karikakar, Kaseke, Kirsike, Käoke, Muinasjutt, Pingviin, Potsataja, Punamütsike, Päikene, Sipsik, Sädemeke, Tareke, Tuluke).

3 Sillamäe lasteaias (Jaaniussike, Päikseke, Rukkilill).

2 Tartu lasteaias (Kelluke, Mõmmik).

2 Valga lasteaias (Walko, Pääsuke).

Maardu lasteaias Rõõm.

Tervishoiuasutused

1. SA Ida-Viru Keskhaigla
2. Kallavere Haigla
3. SA Tallinna Lastehaigla
4. Ida-Tallinna Keskhaigla EMO
5. AS TIK silmakliiniku ompiiloki osakond
6. Valga Haigla AS
7. Kohtla-Järve Vanurite Hooldekodu
8. OÜ Linna Tervisekeskus
9. Implanttihoito Hambaravi OÜ
10. Osühing Liira & Ko
11. Apteegid TERVE PERE APTEEK OÜ (Lasnamäe Tervisekeskuses)
12. OÜ EUROAPTEEK (4 apteeki: Ümera, Pae, Kullerkupu ja Siili apteegid)
13. Paju pansionaadid

Kaubandusettevõtted

Rimi Eesti Food AS:

1. Sõpruse Rimi
2. Vikerlase 19 mini-Rimi
3. Laagri Rimi hüpermarket
4. Läänemere mini-Rimi
5. Laagna mini-Rimi
6. Põhja Rimi Supermarket
7. Finest mini-Rimi
8. Telliskivi Rimi supermarket
9. Saku mini-Rimi
10. Nurmenuku Rimi supermarket
11. Juhkentali mini-Rimi
12. Nautica Rimi hüpermarket
13. Kiviõli mini-Rimi

Maxima Eesti OÜ:

1. Sillamäe Maxima XX
2. Tartu Turu 14
3. Tartu Võru 55
4. Tartu Kalda 15
5. Tartu Maxima XX
6. Tartu Piparmündi
7. Tartu Sõbrakeskuse Maxima XX
8. Tallinn Õismäe tee 46
9. Haabersti Maxima XXX
10. Vilde tee 75/77
11. Vilde tee 124
12. Mustamäe tee 12
13. Smuuli tee 9
14. Kopli 69
15. Tuulemaa (Stroomi) Maxima XX
16. Paepargi Maxima
17. Pae Maxima X
18. (Harjumaa) Kiili
19. Jõhvi Maxima XX
20. Iidla Maxima
21. Valga XX
22. Võru Maxima XX

Järva Tarbijate Ühistu:

1. Narva Maksimarket
2. Sillamäe Maksimarket
3. Jõhvi Maksimarket (Coop)

OG Elektra Grossi kauplused

1. Grossi Toidukaubad Jõhvis
2. Grossi Toidukaubad Kohtla-Järvel
3. Grossi Toidukaubad Tallinnas (Endla 53)
4. Grossi Toidukaubad Tallinnas (Lastekodu 14)

5. Grossi Toidukaubad Tallinnas (Tammsaare tee 93)

Selver AS:

1. Kolde Selver
2. Toidukaubad Solarises

AS Prisma Peremarket

1. Vanalinna Prisma supermarket
2. Rocca al Mare peremarket

Muud kauplused

1. ABC Supermarkets AS Kreutzwaldi ABC kauplus
2. Keila Tarbijate Ühistu Rõõmu Kaubamaja
3. Jõhvi tööriistamarket
4. OÜ M.Villadisain
6. Yvan Homy OÜ
7. KIKA EE OÜ
8. Art-Souvenir OÜ

Toitlustusettevõtted

1. Lido Eesti OÜ, Ülemiste Lido
2. HC Gastronomy OÜ
3. VENKATS BARBEQUE OÜ
4. Kohvik Kivilill (Sillamäel)
5. ZBS OÜ
6. AS Sokotel
7. OÜ Food24
8. Sibiomar OÜ
9. OÜ Ahadeli (restoran Tbilisi)
10. Genser OÜ, Meie Gruusia pagarikohvik
11. Amber Museum OÜ (restoran TULE ESTONIA)
12. RISTORANTE CASTELLO OÜ
13. McKenzie Invest OÜ, Mustamäe Chopsticks
14. Alliance Hospitality OÜ (Restoran H7)
15. GoodChoice OÜ
16. Port Desina
17. MiniBar OÜ
18. Elrus OÜ MÄNNI KOHVIK
19. Mister Frank OÜ (BAAR)
20. ZBS OÜ
21. OÜ Estonian Coffehouse (restoran Pizza Attimo)

Ühistranspordiettevõtted

1. SEBE
2. Tallinna Linnatranspordi AS
3. AS Eesti Raudtee
4. Bolt Services EE OÜ
5. Yandex Taxi, Taxitime OÜ
6. MultiTaxi OÜ
7. Olabode Bankole Autoserve FIE

8. Bolt Services EE OÜ
9. Phoenix Group OÜ
10. FIE Aleksandr Drušljak
11. FIE Femi Omotosho Folorunsho

Turvaettevõtted

1. Skarabeus Julgestusteenistus OÜ
2. K-Valve OÜ

Majutusasutused

1. Swissôtel
2. THH Operating OÜ Gotthard Residents
3. OÜ Supeluse Hotell (Hedon Spa)
4. Agroter OÜ (Hostel One)
5. Hotell Ecoland Hotel-Boutique
6. Central Hotell
7. OÜ Mogotel Estonia (hotell Rija Old Town Hotel)
8. MERITON HOTELS AS
9. Fortuna Travel
10. Les Amis OÜ (Imaginary Hostel)
11. AS Sokotel

Muu teenindus

1. Truman OÜ
2. K.S.A.S. OÜ
3. OÜ Novoloto
4. SRD Autopesula OÜ
5. Medco Partners osaühing (Vitaclinika)
6. ME Company OÜ
7. Maket kinnisvara
8. OLYMPIC ENTERTAINMENT GROUPS AS
9. AS EESTI POST